

KORRALDUS

OÜ Helme Graanul välisõhu saasteloa muutmine

1. ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

Keskkonnaamet on 01.10.2009 andnud OÜ-le Helme Graanul (registrikood 11546452, aadress Humala tn 2, Haabersti linnaosa, Tallinn, 10617 Harju maakond; edaspidi *käitaja*) välisõhu saasteloa nr L.ÕV/317447 (edaspidi *saasteluba*). Saasteluba on antud Valga maakonnas Helme vallas Patküla külas (katastritunnus 20302:002:0028) asuvale graanulitehasele. Lähtuvalt graanulitehases Tallinna Tehnikaülikooli Soojustehnika Instituudi poolt 27.10.2015 teostatud atmosfääriheitmete mõõtmistel saadud tulemustest, mis erinesid oluliselt saasteloas esitatud lubatud heitkogustest, ning 2016. aasta suvel graanulitehase kolmele filtersüsteemile paigaldatud tehasefiltritest, mis vähendasid oluliselt tahkete osakeste heidet, esitas käitaja 05.09.2016 Keskkonnaametile saasteloa muutmise taotluse koos lubatud heitkoguste projektiga (edaspidi *LHK*). Taotlus koos LHK projektiga registreeriti Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 05.09.2016 nr 15-2/16/422.

Keskkonnaamet tutvus saasteloa muutmise taotlusega ning leidis, et esitatud saasteloa muutmise taotluse LHK projekti tuleb täiendada, võttes seal arvesse ka käitaja graanulitehasega samal territooriumil asuva OÜ Helme Energia koostootmisjaama koosmõju graanulitehase poolt tekitatud välisõhu saastele. Keskkonnaamet tagastas saasteloa muutmise taotluse käitajale 08.09.2016 kirjaga nr 15-2/16/422-2, milles selgitas ka käitajale LHK projekti täiendamise vajadust ning määras talle lisateabe esitamise tähtajaks 28.09.2016. Käitaja palus Keskkonnaametilt 28.09.2016 saadetud e-kirjas pikendada lisateabe esitamise tähtaega kuni 17.10.2016, millega Keskkonnaamet ka nõustus, teavitades sellest käitajat 03.10.2016 kirjas nr 15-2/16/422-4. Käitaja esitas Keskkonnaametile küsitud lisateabe 14.10.2016, registreeritud Keskkonnaametis kirjaga nr 15-2/422-5.

Keskkonnaamet kontrollis käitaja täiendatud saasteloa muutmise taotluse ja LHK sisu vastavust keskkonnaministri 12.11.2013 määruse nr 66 "Välisõhu saasteloa ja erisaasteloa taotluse ja loa vormid ning loa taotluse sisule esitatavad nõuded" nõuetele ning leidis, et käitaja poolt esitatud täiendatud taotlus ja LHK projekt vastavad kehtestatud nõuetele. Keskkonnaamet alustas käitaja saasteloa muutmise taotluse menetlust ning lähtuvalt haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 47 lg 2 p 1-st teavitas sellest käitajat 21.10.2016 kirjas nr 15-2/16/422-6.

Välisõhu kaitse seaduse (edaspidi *VÕKS*) § 78 lg 4 ja HMS § 40 lg 1 kohaselt saatis Keskkonnaamet 21.10.2016 kirjaga nr 15-2/16/422-7 käitaja välisõhu saasteloa taotluse koos LHK projektiga Helme Vallavalitsusele. Lähtudes asjaolust, et Helme Vallavalitsus etteantud tähtajaks oma arvamust käitaja taotluse kohta ei esitanud ega palunud ka vastamise tähtaega

pikendada, sai Keskkonnaamet lähtuvalt HMS § 16 lg 2 menetleda käitaja saasteloa taotlust ilma kohaliku omavalitsuse arvamusest.

VÕKS § 78 lg 1 alusel avalikustas Keskkonnaamet 21.10.2016 teate välisõhu saasteloa taotluse menetlusse võtmise kohta ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (www.ametlikudteadaanded.ee). Avalikustamisel ettepanekuid ja vastuväiteid välisõhu saasteloa taotluse kohta ei laekunud.

Käitaja graanulitehases on viis saasteallikat: kuivatikatla korsten, pelletikatla korsten ning kolm filtersüsteemi ava. Graanulite tootmiseks kasutatav toormemass kuivatatakse. Kuivatusprotsess toimub pöörlevas trumlis kuivatusgaaside tsirkulatsiooni mõjul. Kuivatusgaasi toodab kuivati-ahi soojusvõimsusega 10 MW. Kütusena kasutatakse kuivatamata puiduhaket kuni 74 000 t/a. Saasteallikaks loetakse trummelkuivati tsükloni ava, mille kaudu suitsugaaside ja õhu segu (kuivatusgaasid) paisatakse välisõhku. Trummelkuivati tsükloni ava kõrgus on 24 m ja suudme läbimõõt 1,2 m. Pelletikatel võimsusega 1,6 MW asub tootmishoones. Katla kütteks kasutatakse puidugraanuleid kuni 920 t/a. Suitsugaasid eralduvad läbi korstna, mille kõrgus on 13 m ja suudme läbimõõt 0,3 m. Tahkete osakeste püüdmiseks on pelletikatlale paigaldatud multitsüklon. Palkide purustamisel purustushoones, kuivatist tuleva tooraine purustamisel purustamisveskis ja tootmishoones tekkinud tolm kogutakse aspiratsioonisüsteemidesse ning suunatakse tagasi tootmisesse. Väike osa tolmust pääseb atmosfääri läbi filtersüsteemide avade, millele on tahkete osakeste püüdmiseks paigaldatud vabrikufiltrid (filterkotid). Uued välisõhku eralduvate saasteainete aastased lubatud heitkogused tonnides on: vääveldioksiid – 0,542; lämmastikoksiidid – 33,001; süsinikoksiid – 586,832; tahked osakesed summaarselt – 238,939; lenduvad orgaanilised ühendid kütuse põletamisel – 3,646; raskmetallid kokku – 0,053.

Käitaja tootmisterritoorium piirneb läänest ja lõunast maatulundusmaaga, põhjast tootmismaaga, idast transpordi- ja maatulundusmaaga. Koosmõju avaldav samalaadne OÜ Helme Energia 40 m kõrgune saasteallikas (koostootmisjaama korsten) paikneb käitaja kuivatikatla korstnast umbes 75 m kaugusel loodes. Lähim elamu paikneb kuivatikatla korstnast umbes 240 m kaugusel kagus. Tihedam asustus jääb käitisest kirde suunda, st valdavate tuulesuundade alla. Tootmisterritooriumi sihtotstarve on 80% tootmismaa ja 20% maatulundusmaa. Tootmisterritoorium ei asu kaitse- ega hoiualal, Natura 2000 linnu- ega loodusosal. Kaitstavad loodusobjektid käitaja tootmisterritooriumil puuduvad.

HMS § 40 sätetest lähtuvalt saatis Keskkonnaamet käitajale xx.12.2016 kirjaga nr 15-2/16/xxx ja Helme Vallavalitsusele xx.12.2016 kirjaga nr 15-2/16/xxx välisõhu saasteloa eelnõu ja välisõhu saasteloa andmise korralduse eelnõu tutvumiseks ja ettepanekute esitamiseks. Välisõhu saasteloa eelnõu valmimisest ja selle avalikustamisest teavitas Keskkonnaamet xx.12.2016 väljaandes Ametlikud Teadaanded. Ettepanekuid ja vastuväiteid välisõhu saasteloa andmise eelnõude avalikustamise käigus *laekus/ei laekunud*.

2. ÕIGUSLIKUD JÄRELDUSED

Haldusmenetluse seaduse § 64 lg 1 ja § 68 lg 2 kohaselt otsustab haldusakti muutmise haldusorgan, kelle pädevuses on haldusakti andmine muutmise ajal. VÕKS § 70 kohaselt annab Keskkonnaamet paikse saasteallika käitajale välisõhu saasteloa. Eelnevast tulenevalt on Keskkonnaametil õigus muuta keskkonnaloas olevaid andmeid. VÕKS § 85 lg 2 sätestab, et saasteluba muudetakse, kui saasteloa muutmise algatab saasteallika käitaja, kes esitab loa andjale taotlusmaterjalid käesolevas seaduses sätestatud korras.

Keskkonnaamet kontrollis käitaja välisõhu saasteloa muutmise taotluse ja LHK projekti vastavust keskkonnaministri 8. juuli 2011. a määrusele nr 43 „Välisõhu saastatuse taseme piir- ja sihtväärtused, saasteaine sisalduse muud piirnormid ning nende saavutamise tähtsajad“ (edaspidi *määrus nr 43*). Välisõhu saasteloa taotluses ja LHK projektis esitatud saasteainete arvutuslikud heitkogused ja saastatuse tasemed vastasid määrusega nr 43 kehtestatud nõuetele.

Käitaja välisõhu saasteloa muutmise taotlusmaterjalides on pelletikatla korstnast eralduvad saasteained arvatud lähtuvalt keskkonnaministri 2. augusti 2004. a määrusest nr 99 „Põletusseadmetest välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste määramise kord ja määramismeetodid“ (edaspidi *määrus nr 99*). Kuivatikatlast välisõhku heidetavate saasteainete heitkoguste (v.a raskmetallid) arvutamisel on kasutatud 27.10.2015 teostatud otsemõõtmiste tulemusi. Saasteainete aastased heitkogused on arvatud mõõdetud eriheite väärtuste alusel ning vastavalt keskkonnaministri määrusele nr 99.

Saasteainete hajumisarvutused on teostatud Gaussi saastelehviku kontseptsioonil baseeruva süsteemi AEROPOL 5.1. abil. Gaussi difusioonivõrrandi mudelil põhinevaid arvutiprogramme on lubatud kasutada lähtuvalt keskkonnaministri 22.09.2004 määruse nr 120 „Välisõhu saastatuse taseme määramise kord“ § 8 lg 1 p 1.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lg 1 ja lg 2 ning Vabariigi Valitsuse 29. augusti 2005. a määruse nr 224 (edaspidi *määrus nr 224*) „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 2 p 1 kohaselt tuleb keskkonnamõju hindamise algatamist kaaluda elektri- või soojusenergia tootmisel, kui nominaalne soojusvõimsus on 50-299 megavatti. Käitaja graanulitehase installeeritud põletusseadmete koguvõimsus on 15,1 MW, mis jääb alla keskkonnamõju hindamise andmise vajalikkuse eelhindangu künnise.

Määruse nr 224 § 15 lg 9 kohaselt tuleb keskkonnamõju hindamise algatamist kaaluda ka muude tegevuste korral, mis võivad kaasa tuua ebameeldiva või ärritava lõhnaaine eraldumise välisõhku. Saasteloa muutmise taotluse materjalides on esitatud käitaja graanulitehasest ja OÜ Helme Energia koostootmisjaamast välisõhku heidetavate saasteainete hajumisarvutused, mis näitavad, et nende saasteainete arvutuslikud maksimaalsed maapinnalähedased saastetasemed on väiksemad kui neile saasteainetele määrusega nr 43 kehtestatud saastetasemete piirväärtused (SPV₁). Hajumisarvutustest selgub ka, et tekkivate saasteainete kontsentratsioonide maksimumid ei ulatu lähima elamupiirkonnani, vaid jäävad graanulitehase tootmisterritooriumi piiridesse, jäädes graanulitehase saasteallikatest 75 - 140 m kaugusele. Välisõhku heidetavatest saasteainetest tekib kõigi saasteallikate koosmõju tulemusel suurim arvutuslik maapinnalähedane saastetase tahkete osakeste (PM-sum) hajumisel, moodustades 44% sellele saasteainele määrusega nr 43 kehtestatud SPV₁-st, ja lämmastikoksiididele (NO_x), moodustades 26% sellele saasteainele kehtestatud SPV₁-st. Nimetatud saastetasemed jäävad elamualal ja elamute lähedal tagasihoidlikuks ning ei kujuta ohtu inimese tervisele. Tuginedes eelnimetatule, ei pidanud Keskkonnaamet eelhindangu koostamist vajalikuks ning keskkonnamõju hindamist ei algatanud. Samuti ei näe Keskkonnaamet vajadust enam otseste mõõtmiste läbiviimiseks. Kaebuste tekkimisel jätab Keskkonnaamet endale õiguse lisada vajadusel käitaja välisõhu saasteloaasse täiendavaid tingimusi ning õiguse nõuda täiendavate leevendavate meetmete kasutamist saasteainete heitkoguste vähendamiseks.

3. OTSUS

Käesoleva otsusega muudetav välisõhu saasteluba nr L.ÕV/31744 annab OÜ-le Helme Graanul õiguse kasutada Valga maakonnas Helme vallas Patküla külas asuvas graanulitehases kuivatikatla kütteks kuni 74 000 tonni hakkpuitu aastas ning pelletikatlas kuni 920 tonni puidubriketti ja -graanuleid aastas. Saasteloaga kehtestatakse käitaja katlamajast välisõhku heidetavate saasteainete lubatud maksimaalsed aastased ja hetkelised heitkogused.

Lähtudes eeltoodust ja tuginedes välisõhu kaitse seaduse § 70 ning Keskkonnaameti peadirektori 18.07.2016 käskkirja nr 1-1/16/2016 "Regioonide põhimääruste kinnitamine" lisa 1 "Lõuna regiooni põhimäärus" punktidele 2.1 ja 3.5.8, otsustan:

1. muuta OÜ Helme Graanul (registrikood 11546452, aadress Humala tn 2, Haabersti linnaosa, Tallinn, Harju maakond, 10617) välisõhu saasteluba nr L.ÕV/317447, mis on antud aadressile Patküla küla, Helme vald, Valga maakond, Kevade kinnistu katastritunnusega nr 20302:002:0028,
 - 1.1. muutes saasteloa nr L.ÕV/317447 punktis 5 olevate saasteainete lubatud aastaseid heitkoguseid vastavalt saasteloa muutmise taotluses esitatud heitkogustele;
 - 1.2. muutes saasteloa nr L.ÕV/317447 punktis 6 olevate saasteainete lubatud hetkelisi heitkoguseid vastavalt saasteloa muutmise taotluses esitatud heitkogustele;
 - 1.3. lisades saasteloa nr L.ÕV/317447 punkti 7 ventilatsioonisüsteemidele püüdeseadmetena paigaldatud vabrikufiltrid (3 tk);
 - 1.4. eemaldades saasteloa nr L.ÕV/317447 punktist 8 saasteainete heitkoguste seirekohustuse;
2. avalikustada välisõhu saasteloa nr L.ÕV/317447 muutmine väljaandes Ametlikud Teadaanded;
3. käesolev korraldus jõustub teatavakstegemisest;
4. välisõhu saasteluba nr L.ÕV/317447 on kättesaadav Keskkonnaameti keskkonnateenuste portaalis (<https://eteenus.keskkonnaamet.ee/>).

4. VAIDLUSTAMISVIIDE

Käesolevat otsust on võimalik vaidlustada halduskohtumenetluse seadustikus ning haldusmenetluse seaduses sätestatud korras, esitades 30 päeva jooksul korralduse teatavakstegemisest vaide loa andjale või kaebuse Tartu Halduskohtusse.

5. KORRALDUSE TEATAVAKS TEGEMINE

Teha korraldus teatavaks OÜ-le Helme Graanul, Helme Vallavalitsusele ja Keskkonna-inspektsioonile.

Ena Poltimäe
Juhataja
Lõuna regioon

Peeter Ekstein
välisõhuspetsialist
Lõuna regioon